

Morfometrie keramiky mladší doby železné výhody, nevýhody a porovnání s tradiční typologií

J. Wilczek – F. Monna – N. Navarro – P. Barral – L. Burlet – C. Chateau

Kontakt:

Josef Wilczek

ARTéHIS, UMR 6298
CNRS-Université de Bourgogne
Centre des Sciences de la Terre
ARTéHIS, Dijon
et
Ústav archeologie a muzeologie
Masarykova univerzita v Brně
josef.wilczek@hotmail.com

Fabrice Monna

ARTéHIS, UMR 6298
CNRS-Université de Bourgogne
Centre des Sciences de la Terre
ARTéHIS, Dijon
Fabrice.Monna@u-bourgogne.fr

Nicolas Navarro

Laboratoire EPHE
Paléobiodiversité et évolution
Ecole Pratique des Hautes Etudes
UMR uB/CNRS 6282-Biogéosciences
Université de Bourgogne, Dijon
nicolas.navarro@u-bourgogne.fr

Philippe Barral

Laboratoire Chrono-Environnement
UMR 6249 CNRS
Université de Franche-Comté
UFR Sciences et Techniques
Besançon Cedex
Philippe.Barral@univ-fcomte.fr

Laure Burlet

ARTéHIS, UMR 6298
CNRS-Université de Bourgogne
Centre des Sciences de la Terre
ARTéHIS, Dijon
laure.burlet@hotmail.fr

Carmela Chateau

Université de Bourgogne
UFR SVTE Dijon
Carmela.Chateau@u-bourgogne.fr

Přestože byl již v řadě prací deklarován potenciál metod geometrické morfometrie nejen pro studium keramiky, chybí stále kvantitativní studie, která by definovala konkordanci mezi výsledky získanými pomocí těchto přístupů a pomocí přístupů založených na tradiční typologii. Hlavním cílem tohoto příspěvku je proto určit úroveň shody mezi morfoprostorem definovaným tradičními (typologickými) tvarovými deskriptory a tvarovými proměnnými získanými aplikací dvou Fourierových metod – Eliptické Fourierovy analýzy (EFA) a Diskrétní kosinové transformace (DCT).

Mimo ukázky využití analýzy hlavních koordinát (PCoA) pro tvorbu tradičního (diskrétního) prostoru tvarových deskriptorů bude u morfometrických přístupů navržen nejefektivnější způsob standardizace keramických jedinců nutný k zachování jejich homologie. V další části bude poukázáno na některé z výhod morfometrických přístupů, které mohou napomoci jak při tradiční typologické práci s keramickým materiálem, tak při studiu socio-ekonomických aspektů souvisejících s úrovní standardizace produkce jednotlivých keramických okruhů, dílen či jednotlivých hrnčičů. Výsledky získané pomocí těchto metod (EFA a DCT) mohou být poté zobecněny a adaptovány pro studium jakéhokoliv druhu archeologických artefaktů.

Jako případová studie zde byl zvolen soubor 154 celkově dochovaných keramických nádob pocházejících z *oppida* Bibracte, Francie, umožňující jak aplikaci stávající (uměle diskretizující) typologie, tak klasifikaci dovolující numerickou analýzu a konsekventně srovnání s morfometrickými přístupy.